

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

DOKTORA PROGRAMLARININ KALİTE STANDARTLARI

1. Giriş

OMÜ yüksek lisans programlarının açılması ve yürütülmesi Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan düzenlemeler dahilinde uygulanmaktadır. OMÜ doktora programları sadece ulusal gereklilikleri değil, aynı zamanda uluslararası gereklilikleri karşılayacak şekilde organize edilmiştir.

2. Doktora Programlarının Organizasyonu

OMÜ'ye bağlı akademik birimler doktora programlarının akademik sorumluluğunu üstlenir ve doktora programlarının içeriğinden, yapısından ve uygulanmasından akademik birimler sorumludur. OMÜ doktora programlarının genel kuralları ve tamamlama süreçleri YÖK Lisansüstü çerçeve yönetmeliği ile OMÜ Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği tarafında n düzenlenmiştir.

3. Doktora Programlarının Kalite Ölçütleri

Doktora programına kayıt, doktora komitesi, uygulama zamanlamaları, uygulama şekilleri, mezuniyet için gerekli kredi sayısı, programın süresi ve yapısı, doktora ve yüksek lisans çalışmaları arasındaki ilişki, akademik kadro ve danışman, ölçme değerlendirme, dönem ödevi, savunma, dış jüri üyesi, tez teslimi ve tamamlanması, tezin diğer üniversiteler ve disiplinlerle ilişkisi mevzuatta belirtilen çerçevede gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda yapılan eylemler ve düzenlemeler OMÜ doktora programlarının formal (resmi) çerçevesini oluşturmaktadır. Bu çerçeve danışman olmanı asgari koşulları, doktora programı açmak için sahip olunması gereken asgari gerekli koşullar vb. gibi programların kalitesi için standartları oluşturmaktadır. Ancak bir taraftan doktora programının asgari gereklilikleri ve kuralları ile eylemler, diğer taraftan standartlar ve kalite gereklilikleri birbirinden ayrı değerlendirildiğinde konu her zaman çok açık olmamaktadır. Eylemler kuralların uygulanmış halidir ve programın kalitesini yansıtmaktadır. Bu bağlamda kalite standartları ve talepleri aşağıda detaylı olarak belirtilen kuralların uygulamaya aktarılmasıdır.

4. Doktora Programlarının Kalite Standartları ve Talepleri

OMÜ doktora programlarının kalite standartları ve talepleri, OMÜ kalite güvence sisteminin bir parçasıdır. Doktora programlarımızın kalitesi için ulusal ve uluslararası düzeyde akran karşılaştırması oldukça önemli bir bileşendir. Genel, akademik ve materyal standartları ve talepleri aşağıda açıklanmıştır.

- Genel standartlar doktora programları için uluslararası gereklilikleri karşılaya n çerçeveyi ifade eder.
- Akademik standartlar eğitim, danışmanlık deneyimi, danışmanların araştırma aktiviteleri ve doktora komitesi için asgari gereklilikleri ifade eder.
- Materyal standartları öğrencilerin doktora çalışmaları için asgari gereklilikleri ifade eder.

4.1. Genel Standartlar

OMÜ doktora programlarının genel standartları amaç ve öğrenme çıktıları, programa kabul koşulları ve süreci, program planı ve finansmanı, yıllık program gelişme raporu, program süresi, program derslerinin kredileri, araştırma evreni, uluslararası deneyim, ortak doktora programı, genel deneyim ve profesyonellik, danışmanlık, piyasa koşullarına uygunluk ve tarafsızlık, öğretim, doktora tezi, doktora tezinin savunması ve doktora öğrencileri el kitabına ait açıklamaları kapsamaktadır.

4.1.1. Doktora programının amaçları ve öğrenme çıktıları

OMÜ doktora programlarının amacı doktora öğrencilerinin yeni ve karmaşık fikirleri analiz, sentez ve değerlendirmede uzmanlık gerektiren bilgileri kullanarak özgün sonuçlara ulaşmalarını, alanlarındaki yeni bilgilere sistematik bir biçimde yaklaşabilmelerini ve uzmanlık alanlarıyla ilgili araştırma yöntemlerinde üst düzeyde beceri kazanabilmelerini, bilime yenilik getiren yeni bir bilimsel yöntem geliştirebilmelerini veya bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulayabilmelerini ve bu şekilde yayınlanabilir. Özgün bir çalışma ortaya koyarak bilime katkıda bulunabilmelerini sağlamaktır. Doktora öğrencilerinden sağlanan eğitim ve araştırma aktivitelerine aktif olarak katılımları beklenmektedir. OMÜ doktora programlarının öğrenme çıktılarına <http://ebs.omu.edu.tr/ebs/index.php?dil=tr> linkinden ulaşılabilir.

4.1.2. Doktora programına kabul koşulları ve kabul süreci

OMÜ doktora programları doktora öğrencilerinin araştırma yönlerinin geliştirilmesi için her türlü çabayı göstermektedir. Doktora öğrencilerinin seçiminde akademik yeterlilik, eşit haklar ve tarafsızlık (adalet) ilkeleri esas alınmaktadır. Doktora programına kayıt yaptıracak öğrencilerden OMÜ'nün beklentileri açıktır ve herkes tarafından bilinmektedir.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

DOKTORA PROGRAMLARININ KALİTE STANDARTLARI

Doktora programına başvurabilmek için adayların bir lisans veya tezli yüksek lisans diplomasına veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları gerekir.

Doktora programları için yüksek lisans yapmış olanlar ile hazırlık sınıfları hariç en az on yarıyıl süreli fakülte diplomasına sahip olanların en az 60 ALES puanına; lisans diplomasıyla başvuracakların ise en az 80 ALES puanına ve en az 80 veya muadili lisans mezuniyet not ortalamasına sahip olması gerekmektedir. Tezsiz yüksek lisans diplomasına sahip olup, lisans derecesi ile bütünlüklük doktora programına başvuracak kişiler en az 70 ALES puanına ve en az 80 veya muadili lisans mezuniyet not ortalamasına sahip olmalıdır.

Sanatta yeterlik çalışmasına başvurabilmek için adayların, bir lisans veya yüksek lisans diplomasına sahip olmaları gerekir. Güzel Sanatlar Enstitüsü ana sanat dalı için yapılacak başvurularda, ALES şartı aranmaz. Sanatta yeterlik programına alan dışından başvuracak adaylardan yüksek lisans yapmış olanların, sözel puan türünde en az 75 ALES puanına; lisans mezunu olanların ise en az 80 ALES puanına ve en az 4 üzerinden 3 veya 100 üzerinden 80 lisans mezuniyet not ortalamasına sahip olmaları gerekir.

Temel tıp bilimlerinde doktora programlarına başvurabilmek için tıp fakültesi mezunlarının en az 55 temel tıp puanına veya en az 70 sayısal ALES puanına, diğer fakülte veya yüksekokul mezunlarının ise, 75 yüksek lisans mezuniyet notuna sahip olmaları ve ALES sayısal kısmından en az 70 puan almış olmaları gerekir. Üniversitelerarası Kurul tarafından ALES'e eşdeğer sayılan sınavların sonuçları, en az 70 ALES puanına eşdeğer olması halinde kabul edilir. Temel tıp puanı, TUS'un temel tıp bilimleri I. bölümünden elde edilen standart puanın 0,7, temel tıp bilimleri II. bölümünden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilir.

Doktora programlarına öğrenci kabulündeki değerlendirmede; ALES puanının %50'si, lisans not ortalamasının %25'i ve sözlü ve/veya yazılı giriş sınavı sonucunun %25'i alınarak toplanır. Bu toplamın en az 65 olması gerekir. Bu taban puanın üstündeki adaylar, en yüksek puandan itibaren sıralanarak ilan edilen kontenjanlara göre ilgili programlara yerleştirilir. Puan eşitliği durumunda ALES puanı yüksek olan aday tercih edilir.

Sanatta yeterlik programına başvuru başarı notu; alan içi öğrenci alımında lisans derecesi ile başvuracak adayların lisans, yüksek lisans derecesi ile başvuracak adayların yüksek lisans not ortalamasının %30'u, yabancı dil puanının %20'si, yetenek sınavı sonucunun %50'si alınarak; alan dışı öğrenci alımında ALES puanının %50'si, lisans not ortalamasının %10'u ve yetenek sınavı sonucunun %40'ı alınarak hesaplanır.

4.1.3. Program planı ve finansmanı

OMÜ'de doktora programlarının planı hazırlanırken doktora öğrencilerinin, danışmanların, komite üyelerinin ve enstitünün hakları ve görevleri belirlenmektedir. Program planları ım ız gerçekçi, mali açıdan uygulanabilir olmasına dikkat edilir. Program planlarında doktora programının gelişimi, yayın hakları konusundaki hükümler, doktora çalışmalarına tahsis edilen imkânlar, programın ihtiyaç duyduğu laboratuvar imkânları vb. gibi diğer bilgilere yer verilir.

4.1.4. Program gelişme raporu

OMÜ'ye kayıtlı doktora öğrencileri her yıl ilişkili olduğu ana bilim dalına danışmanın da onayladığı bir gelişme raporu sunar. Ana bilim dalı başkanlığı bu raporu enstitüye gönderir. Gelişme raporu doktora projesindeki gelişmeleri, tamamlanan kredileri, danışman ile öğrenci ile yapılan toplantıları, yayınlanan eserleri, konferanslara katılma durumu, eğitim görevleri, programa devam için ayırdığı bütçe ve programın tamamlanması hakkında öğrenci planını kapsamaktadır.

4.1.5. Program süresi

OMÜ doktora programları AKTS olup, program tamamlanma süresi erken Yıldır. Doktora programı en fazla 5 yılda tamamlanır.

4.1.6. Program derslerinin kredisi ve kapsamı

OMÜ'de doktora programları ders, yeterlik sınavı, tez önerisi, tez çalışması ve tez savunma sınavından oluşur. Doktora programı; tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilen öğrenciler için; 24 ulusal kredi ve 240 AKTS kredisinden oluşmaktadır. Doktora öğrencileri mezuniyet için en az yedi ders alıp başarılı olmalı, seminer sunmalı, yeterlik sınavını başarıyla geçmeli, ve tezinin savunmasından başarılı olmalıdır. Doktora öğrencisi dört yıllık lisans derecesi ile kabul edilmiş ise doktora programı 44 ulusal kredi ve 300 AKTS'den oluşmaktadır. Bu öğrenciler için doktora programı en az on beş ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşur.

Doktora programı, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için sekiz yarıyıl olup, azami tamamlama süresi on iki yarıyıldır. Lisans derecesi ile kabul edilen doktora öğrencileri için süre on yarıyıl olup, azami tamamlama süresi on dört yarıyıldır. OMÜ Doktora programlarında dersleri başarıyla tamamlamanın azami süresi tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için dört yarıyıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için altı yarıyıldır.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

DOKTORA PROGRAMLARININ KALİTE STANDARTLARI

4.1.7. Araştırma ortamı (doktora eğitimi-araştırma ilişkisi)

OMÜ’de doktora programları aktif araştırma ortamı ile iç içe yürütülmektedir. Doktora öğrencilerinin burslar vb. yollarla araştırma projelerine katılımı teşvik edilmektedir. Doktora programlarının uluslararası geçerliliğini artırmak için doktora öğrencilerinin uluslararası üniversiteler ile yapılan işbirliği programlarının bir parçası olmaları sağlanmaktadır.

4.1.8. Deneyim paylaşımı

OMÜ’de doktora yapan öğrenciler kendi alanlarıyla ilgili güncel gelişmeleri ve inovasyonları takip etme, diğer doktora öğrencileriyle deneyim ve bilgi paylaşımı yapma, uluslararası bilimse l faaliyetlere katılma ve yurt dışı üniversitelerde yürütülen ortak araştırma programlarına katılma olanağına sahiptirler.

4.1.9. Ortak doktora programları

OMÜ diğer üniversitelerle ortak doktora programı yürüttüğünde, yapılan protokol ve sözleşmelerde ortak doktora programının kalitesinin OMÜ standartlarında olmasına özen göstermektedir.

4.1.10. Genel deneyim ve profesyonellik

OMÜ’de doktora öğrencilerine uzmanlık alanı bilgileri yanında, etik, metodoloji, proje hazırlama, entelektüel çalışmalardan yararlanma, kendi alanlarında uzmanlara sunum yapma, ve gelecekte yapacakları çalışmalarda ihtiyaç uyacakları profesyonel ve sosyal deneyim vb. gibi genel ve uygulamalı bilgileri ve becerileri de kazandırılmaktadır.

4.1.11. Danışmanlık ve Yönlendirme

Doktora öğrencileri ile danışmanlar arasında karşılıklı güvene dayanan iletişim ile ortaya çıkan yapıcı ve geliştirici öğrenci danışman işbirliği OMÜ doktora programlarının verimliliğinin en temel bileşenidir. Danışmanlar doktora öğrencilerine verdiği akademik danışmanlık ile birlikte, doktora öğrencisine mali destek programları ve olası işbirliği yapılabilecek paydaşlar hakkında bilgilendirme yapar. Doktora öğreniminin kalitesini garanti altına almak için, bir öğretim üyesi aynı anda en fazla 4 doktora öğrencisine danışmanlık yapar.

4.1.12. Etik kurallar

OMÜ doktora programları OMÜ etik kural arına ile İş Etik Kurulu, Klinik Araştırmalar Etik Kurulu, Hayvan Deneyleri Etik Kurulu, Fen ve Mühendislik Bilimleri Yayın Etiği Kurulu, Sağlık Bilimleri Yayın Etiği Kurulu, Sosyal ve Beşeri Bilimler Yayın Etiği Kurulu ve Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu kararlarına uygun olarak yürütülür.

4.1.13. Çıkar ilişkisi ve Tarafsızlık

Akademik bir personel doktora programına kayıt yaptırdığında, iş ve işlemler çıkar ilişkisi dikkate alınarak tarafsızlık ilkesi ile yürütülmektedir. Doktora jürileri çoğunluk OMÜ dışındaki üniversitelerden olacak şekilde düzenlenmektedir.

4.1.14. Öğretim

Doktora öğrencilerine kayıtlı oldukları programa uygun dersler ve projelere katılım imkânı sunulmaktadır. Doktora öğretimi sürecinde bütün faaliyetler planlanan zamanda gerçekleşir ve öğrencinin yükü dengelenir. Öğrencinin doktora programının ders aşamasına ayırdığı süre, programın gerektirdiği toplam sürenin %40’ını geçemez.

4.1.15. Doktora tezi

Doktora tezi uluslararası standartlarda gerçekleştirilen 3-4 yıllık bağımsız araştırma yı gerektiren akademik bir üründür. Doktora tezine ilişkin detaylı bilgiler ilişkili lisansüstü enstitünün tez yazım kılavuzunda yer almaktadır.

4.1.16. Doktora tez savunması

Öğrenci doktora tezini oluşturulan jüri önünde yüz yüze gerçekleştirilen sözlü sınavda savunur. Doktora tezi tez yazım kural arına uygun olarak hazırlanmış bir şekilde teslim edilmeli ve yayınlanmalıdır.

4.1.17. Doktora programı bilgi paketi

Lisansüstü enstitü doktora öğrencileri için hazırladığı detaylı bilgileri ve yönlendirmeleri içeren doktora programı bilgi paketini web sayfasında yayınlr.

4.2. Doktora Danışmanı Kriterleri

Danışmanda aranan nitelikler aşağıdaki gibidir:

(1) Danışman olarak atanacak öğretim üyesi veya doktoralı öğretim görevlisinin uzmanlık alanı programa/tez çalışma

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

DOKTORA PROGRAMLARININ KALİTE STANDARTLARI

alanına uygun olmalıdır.

(2) Doktora veya Sanatta Yeterlik programlarında tez veya sanatta yeterlik çalışması danışmanı olacak öğretim üyesinin en az bir "Yüksek Lisans" tezi yönetmiş olmalıdır.

(3) Danışman olarak atanacak öğretim üyesi veya görevlisinin son beş (5) yılda; a) Sağlık Bilimlerinde Doktora Programları için SCI/SCI-Expanded tarafından taranan uluslararası dergilerde en az ikisi araştırma makalesi olmak üzere dört yayını bulunmalıdır. b) Fen Bilimleri için, SCI/SCI-Expanded tarafından taranan uluslararası dergilerde en az iki araştırma makalesi ya da diğer uluslararası indekslerce taranan hakemli dergilerde en az üç araştırma makalesi ya da araştırmaya dayalı derlemesi bulunmalıdır. c) Sosyal Bilimler için ulusal veya uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış en az iki makale veya bir bilimsel kitap çalışması olmalıdır. ç) Eğitim Bilimleri için, ulusal veya uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış en az iki makale veya bir kitap ve makale veya iki sanat-tasarım etkinliği olmalıdır. d) Beden Eğitimi ve Spor, Mimarlık, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji, Hemşirelik alanları ile ilgili programlarda ise, Doktora Programları için en az ikisi SCI/SCI-Expanded SSCI, AHCI tarafından taranan dergilerde olmak üzere üç araştırma makalesi ya da bir bilimsel kitap yayımlanmış olmalıdır. e) Güzel Sanatlar Enstitüsü Ana sanat ve Anabilim Dal arında doktora için ulusal ya da uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış en az iki makale ve biri kişisel olmak üzere en az iki sanat etkinliğinde bulunmuş olmalıdır.

4.3. Doktora Komitesi, Yeterlik Sınavı ve Tez Sınavı

OMÜ Doktora programlarında Yeterlik sınavları, beş kişilik doktora yeterlik komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Yeterlik sınav jürisi en az ikisi kurum dışından olmak üzere, danışman dâhil beş öğretim üyesinden oluşur. Doktora tezi sınav jürisi, öğrencinin tez çalışması izleme komitesinde bulunan üç öğretim üyesi, asıl ve yedek üyelerden en az biri başka bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsünden ya da Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınan yurt dışı yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan doktoralı uzman olmak üzere beş asıl ve iki yedek üyeden oluşturulur. Yedek üyelerden en az biri Üniversitenin içindeki diğer bir anabilim dalından veya başka bir yükseköğretim kurumunda görev yapan öğretim üyesinden oluşur.

Yabancı üniversitelerle yürütülen ortak programlarda, komite üyelerinden en az bir tanesinin ortak program yürüten üniversiteden olması sağlanır.

5. Doktora programlarının kalitesinin izlenmesi

OMÜ lisansüstü enstitüleri doktora programı kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin bilgileri (başvuru sayısı, kabul edilen başvuru sayısı, mezuniyet oranı vb.) toplar, analiz eder ve yayar. Doktora öğrencilerinin ve diğer paydaşların görüşleri doktora programının kalitesi için en önemli göstergeleri olarak kabul edilmektedir. Doktora programlarına ilişkin geri bildirimler P.P.5.2.PR.0008 OMÜ Paydaş Geri Bildirim Yönetimi Prosedürü çerçevesinde OMÜ Kalite Yönetim Sistemi (OMÜ KALEM) geri bildirim modülü üzerinden alınmakta ve izlenmektedir.

Ayrıca öğretim elemanı performans değerlendirme ölçeği ile doktora programlarında görev alan akademisyenlerin öğrenciler ve idare tarafından yapılan değerlendirmesi sonucu hazırlanan raporlarda kul anılmaktadır. Lisansüstü enstitüler kalite güvence çalışmalarını ve reformlarını doktora programıyla ilgili elde ettikleri verileri paydaş görüşlerini dikkate alarak ve cinsiyet eşitliği ilkesi ile analiz ederek gerçekleştirmektedir. OMÜ lisansüstü enstitüleri eğitim kalitesini artırmak için yılda en az bir kez yüksek lisans öğrencilerinin temsilcileri ile toplantı yapar. Doktora programı bulunan bütün ana bilim/ana sanat dal arı lisansüstü enstitülerin doktora eğitimi ile ilgili bütün taleplerini yerine getirmeyi taahhüt eder.

Ana bilim dal arı doktora öğrencilerinin çalışmalarını ve gelişmelerini düzenli olarak izler ve öğrenci gelişiminde beklenmedik gelişmeler tespit edildiğinde giderilmesi için gerekli önlemleri alır.

Enstitüler doktora programının kalitesini artırmak için sürekli iyileştirme ilkesiyle OMÜ Kalite Yönetim Sistemi gereğince gerçekleştirilen iç tetkikler ve yönetimi gözden geçirme toplantıları ve her yıl TSE tarafından yapılan dış tetkik ile belirlenen hususlar için planlamalar yapmakta, gerekli önlemleri almakta ve OMÜ KALEM ile anlık izleme yapmaktadır.

Lisansüstü enstitüler ana bilim/ana sanat dal arını program akreditasyonu konusunda teşvik etmekte ve desteklemektedir.

6. Doktora Öğrencileri için Geri Bildirim Prosedürü

OMÜ doktora öğrencileri ve standartta belirtilen hususlarla ilgili herhangi bir şikâyeti olduğunda veya öneri/istek belirtmek istediğinde OMÜ Geri Bildirim Prosedürüne göre davranır.

7. Revizyon

OMÜ Kalite Koordinatörlüğü bu standartları düzenli olarak gözden geçirir ve tartışır. Bu standartlar en geç beş yıl içinde mutlaka revize edilir.